

No. 33708

**UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN
AND NORTHERN IRELAND**

**and
TURKEY**

**Agreement for the promotion and protection of investments.
Signed at London on 15 March 1991**

Authentic texts: English and Turkish.

*Registered by the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
on 18 April 1997.*

**ROYAUME-UNI DE GRANDE-BRETAGNE
ET D'IRLANDE DU NORD**

**et
TURQUIE**

**Accord relatif à la promotion et à la protection des investisse-
ments. Signé à Londres le 15 mars 1991**

Textes authentiques : anglais et turc.

*Enregistré par le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord
le 18 avril 1997.*

AGREEMENT¹ BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY FOR THE PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

The Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Republic of Turkey;

Desiring to create favourable conditions for greater investment by nationals and companies of one State in the territory of the other State;

Recognising that the promotion and reciprocal protection under international agreement of such investments will be conducive to the stimulation of individual business initiative and will increase prosperity in both States;

Have agreed as follows:

ARTICLE I

Definitions

For the purposes of this Agreement:

- (a) "investment" means every kind of asset and in particular, though not exclusively, includes:
- (i) movable and immovable property and any other property rights such as mortgages, liens or pledges;
  - (ii) shares in and stock and debentures of a company and any other form of participation in a company;
  - (iii) claims to money or to any performance under contract associated with any investment having a financial value;
  - (iv) industrial and intellectual property rights, technical processes, knowhow and goodwill;
  - (v) business concessions conferred by law or under contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources.

A change in the form in which assets are invested does not affect their character as investments and the term "investment" includes all investments, whether made before or after the date of entry into force of this Agreement;

- (b) "returns" means the amounts yielded by an investment and includes profit, interest, capital gains, dividends, royalties and fees;
- (c) "nationals" means:
- (i) in respect of the Republic of Turkey: physical persons deriving their status as Turkish nationals from the law in force in the Republic of Turkey;

---

¹ Came into force on 22 October 1996 by the exchange of the instruments of ratification, in accordance with article 13.

- (ii) in respect of the United Kingdom: physical persons deriving their status as United Kingdom nationals from the law in force in the United Kingdom;
- (d) “companies” means:
  - (i) in respect of the Republic of Turkey: corporations, firms and business associations incorporated or constituted under the law in force in any part of the Republic of Turkey;
  - (ii) in respect of the United Kingdom: corporations, firms and business associations incorporated or constituted under the law in force in any part of the United Kingdom or in any territory to which this Agreement is extended in accordance with the provisions of Article 12;
- (e) “territory” means:
  - (i) in respect of the Republic of Turkey: the Republic of Turkey and the maritime areas adjacent to the coast of the Republic of Turkey to the extent to which the Republic of Turkey may exercise sovereign rights or jurisdiction in those areas according to international law;
  - (ii) in respect of the United Kingdom: Great Britain and Northern Ireland and any territory to which this Agreement is extended in accordance with the provisions of Article 12 together with the adjacent maritime areas to the extent to which sovereign rights or jurisdiction in these areas is exercised in accordance with international law.

ARTICLE 2

Promotion and Protection of Investment

- (1) Each Contracting Party shall encourage and create favourable conditions for investments of nationals or companies of the other Contracting Party in its territory and subject to its right to exercise powers conferred by its laws or regulations, each Contracting Party shall admit investments of nationals or companies of the other Contracting Party.
- (2) Admitted investments of nationals or companies of each Contracting Party shall at all times be accorded fair and equitable treatment and shall enjoy full protection and security in the territory of the other Contracting Party. Neither Contracting Party shall, in any way, impair by unreasonable or discriminatory measures the management, maintenance, use, enjoyment or disposal of investments in its territory of nationals or companies of the other Contracting Party. Each Contracting Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments of nationals or companies of the other Contracting Party.

ARTICLE 3

National Treatment and Most-favoured-nation Provisions

- (1) Neither Contracting Party shall in its territory subject investments or returns of nationals or companies of the other Contracting Party to treatment less favourable than that which it accords to investments or returns of its own nationals or companies or to investments or returns of nationals or companies of any third State.
- (2) Neither Contracting Party shall in its territory subject nationals or companies of the other Contracting Party, as regards the management, maintenance, use, enjoyment

or disposal of their investments, to treatment less favourable than that which it accords to its own nationals or companies or to nationals or companies of any third State.

ARTICLE 4

Compensation for Losses

Nationals or companies of one Contracting Party whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war or other armed conflict, a state of national emergency, revolt, national or local insurrection or riot in the territory of the latter Contracting Party shall be accorded by the latter Contracting Party treatment, as regards measures it adopts in relation to such losses, including restitution, indemnification and compensation, no less favourable than that which the latter Contracting Party accords to its own nationals or companies or to nationals or companies of any third State, whichever is the more favourable to the investor. Resulting payments shall be freely transferable.

ARTICLE 5

Expropriation

(1) Investments of nationals or companies of either Contracting Party shall not be expropriated or nationalised either directly or indirectly or subjected to measures having effect equivalent to nationalisation or expropriation (hereinafter referred to as "expropriation") in the territory of the other Contracting Party except for a public purpose related to the internal needs of that Party on a non-discriminatory basis and against prompt, adequate and effective compensation. Such compensation shall be equivalent to the genuine value of the expropriated investment at the time the expropriatory action was taken or became known, whichever is the earlier, and shall include interest at the normal rate until the date of payment. Compensation shall be made without delay, be effectively realisable and freely transferable. A national or company of either party that asserts that all or part of its investment has been expropriated shall have a right under the law of the Contracting Party making the expropriation to prompt review by the appropriate judicial or independent administrative authorities of the other party to determine whether such expropriation and the valuation of his or its investment therefore conforms to the principles set out in this paragraph.

(2) Each Contracting Party shall ensure that, in cases of expropriation of investments of a company which is incorporated or constituted under the law in force in any part of its own territory and in which an investor of the other Contracting Party owns shares, its law provides either (i) for that company to be compensated in accordance with the provisions of paragraph (1) of this Article or (ii) for the investor of the other Contracting Party to be compensated directly in accordance with those provisions: provided however that in no event shall this paragraph (2) be construed as to require a Contracting Party's law to provide for both (i) and (ii) above.

ARTICLE 6

Repatriation of Investment and Returns

(1) Each Contracting Party shall in respect of investments guarantee to nationals or companies of the other Contracting Party the unrestricted transfer of their investments

and returns, subject to the right of each Contracting Party in exceptional balance of payments difficulties and for a limited period to exercise equitably and in good faith powers conferred by its laws. Such powers shall not however be used to impede the transfer of profit, interest, dividends, royalties or fees; as regards investments and any other form of return, transfer may be spread over as few years as possible but not more than three years.

(2) Transfers of currency shall be made without delay in the convertible currency in which the capital was originally invested or in any other convertible currency agreed by the investor and the Contracting Party concerned. Transfers shall be made at the rate of exchange applicable on the date of transfer pursuant to the exchange regulations in force.

ARTICLE 7

Exceptions

The provisions of this Agreement relative to the grant of treatment not less favourable than that accorded to the nationals or companies of either Contracting Party or of any third State shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the nationals or companies of the other the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

- (a) any existing or future customs union or similar international agreement to which either of the Contracting Parties is or may become a party, or
- (b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation or any domestic legislation relating wholly or mainly to taxation.

ARTICLE 8

Reference to International Centre for Settlement of Investment Disputes

- (1) For the purposes of this Article, a legal dispute is defined as a dispute involving:
- (a) the interpretation or application of any investment authorisation granted by a Contracting Party's foreign investment authority to a national or company of the other Contracting Party; or
  - (b) the interpretation or application of any investment agreement between a Contracting Party's foreign investment authority and such a national or company; or
  - (c) an alleged breach of any right conferred or created by this Agreement with respect to an investment.
- (2) Each Contracting Party hereby consents to submit to the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (hereinafter referred to as "the Centre") for settlement by arbitration under the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States,¹ opened for signature at Washington on 18 March 1965 any legal dispute arising between that Contracting Party and a national or company of the other Contracting Party concerning an investment of the latter in the territory of the former. A company which is incorporated or constituted under the law in force in the territory of one Contracting Party and in which before such a dispute

¹ United Nations, *Treaty Series*, vol. 575, p. 159.

arises, the majority of shares are owned by nationals or companies of the other Contracting Party shall in accordance with Article 25(2)(b) of the Convention be treated for the purposes of the Convention as a company of the other Contracting Party. If any such dispute should arise and agreement cannot be reached within one year between the Parties to this dispute through the pursuit of local remedies or otherwise, then, if the national or company affected who consents in writing to submit the dispute to the Centre for settlement by arbitration under the Convention, either party may institute proceedings by addressing a request to that effect to the Secretary-General of the Centre as provided in Articles 28 and 36 of the Convention. The Contracting Party which is a party to the dispute shall not raise as an objection at any stage of the proceedings or enforcement of an award the fact that the national or company which is the other party to the dispute has received in pursuance of an insurance contract an indemnity in respect of some or all of his or its losses.

(3) Neither Contracting Party shall pursue through the diplomatic channel any dispute referred to the Centre unless:

(a) the Secretary-General of the Centre, or an arbitral tribunal constituted by it, decides that the dispute is not within the jurisdiction of the Centre, or

(b) the other Contracting Party should fail to abide by or to comply with any award rendered by an arbitral tribunal.

ARTICLE 9

Disputes between the Contracting Parties

(1) Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement should, if possible, be settled through direct and meaningful diplomatic negotiations.

(2) If a dispute between the Contracting Parties cannot thus be settled, it shall upon the request of either Contracting Party be submitted to an arbitral tribunal.

(3) Such an arbitral tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the tribunal. The Chairman shall be appointed within two months from the date of appointment of the other two members.

(4) If within the periods specified in paragraph (3) of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make any necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or if he is otherwise prevented from discharging the said function, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is a national of either Contracting Party or if he too is prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party shall be invited to make the necessary appointments.

(5) The arbitral tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the cost of its own member of the tribunal and of its representation in the arbitral proceedings;

the cost of the Chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the two Contracting Parties, and this award shall be binding on both Contracting Parties. The tribunal shall determine its own procedure.

ARTICLE 10

Subrogation

(1) Where an investment in the territory of one Contracting Party of a national or company of the other Contracting Party is insured against non-commercial risks under a system established by law and a payment is made by an insurer under an indemnity given in respect of that investment, the former Contracting Party shall recognise the assignment to the insurer by law or by legal transaction of all the rights and claims of the national or company indemnified.

(2) The insurer shall be entitled to exercise all such rights and enforce all such claims by virtue of subrogation to the same extent as the national or company indemnified and shall be entitled also in all circumstances to receive the same treatment in respect of those rights and claims and any payments received under them as the national or company indemnified was entitled to receive by virtue of this Agreement in respect of the investment concerned and its related returns.

(3) Any payments received by an insurer in pursuance of the rights and claims acquired shall be freely available to that insurer for the purpose of meeting any expenditure incurred in the territory of the Contracting Party on whose territory the investment is.

ARTICLE 11

National or International Law

Nothing in this Agreement shall prejudice any rights or benefits under national or international law accruing to an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party.

ARTICLE 12

Territorial Extension

At the time of ratification of this Agreement, or at any time thereafter, the provisions of this Agreement may be extended to such territories for whose international relations the Government of the United Kingdom are responsible as may be agreed between the Contracting Parties in an Exchange of Notes.

ARTICLE 13

Entry into Force

This Agreement shall be ratified and shall enter into force on the exchange of Instruments of ratification.

ARTICLE 14

Duration and Termination

This Agreement shall remain in force for a period of ten years. Thereafter it shall continue in force until the expiration of twelve months from the date on which either Contracting Party shall have given written notice of termination to the other. Provided that in respect of investments made whilst the agreement is in force, its provisions shall continue in effect with respect to such investments for a period of fifteen years after the date of termination and without prejudice to the application thereafter of the rules of general international law.

In witness whereof the undersigned, duly authorised, thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done in duplicate at London this 15th day of March 1991 in the English and Turkish languages, both texts being equally authoritative.

For the Government
of the United Kingdom of Great Britain
and Northern Ireland:

CAITHNESS

For the Government
of the Republic of Turkey:

TIGREL

[TURKISH TEXT — TEXTE TURQUE]

**BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK KRALLIĞI
HÜKÜMETİ İLE TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARA-
SINDA YATIRIMLARIN TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA**

Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti;

Bir devletin vatandaş ve şirketlerinin diğer devletin ülkesinde daha fazla yatırım yapabilmesi için uygun şartların yaratılması arzusu ile,

Anılan yatırımların uluslararası anlaşma ile teşviki ve karşılıklı korunmasının bireysel iş girişimini özendireceğine ve her iki devletteki refahı arttıracığına inanarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır.

MADDE 1

Tanımlar

İşbu anlaşmada:

- (a) “yatırım” terimi her türlü mal varlığını ve sınırlı olmamakla birlikte, özellikle aşağıdakilerini kapsar:
- (i) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, ihtiyati haciz ve rehin gibi malvarlığıyla ilgili diğer haklar;
  - (ii) Bir şirketin hisse senedi tahvil ve borç senetleri ile bir şirkete diğer şekillerde katılımlar;
  - (iii) parasal alacaklar veya finansal değeri olan herhangi bir yatırımla ilişkili bulunup kontrata göre yapılan herhangi bir işlem üzerindeki haklar;
  - (iv) sınai ve fikri mülkiyet hakları, teknik işlemler, “know how” ve peştemaliye;
  - (v) doğal kaynakları araştırma, işleme, çıkarma veya kullanma imtiyazlarını da kapsayan hukukun veya sözleşme ile tanınan iş imtiyazları;

Malvarlıklarının yatırım biçimindeki bir değişiklik bunların yatırım olma niteliğini etkilemez ve “yatırım” terimi, bu anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra yapıldığına bakılmaksızın bütün yatırımları kapsar.

- (b) “hasılatlar”, kar, faiz, sermaye kazancı, temettü, royalty ve ücretler de dahil, bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder.
- (c) “vatandaş” teriminin anlamı:
- (i) Türkiye Cumhuriyeti açısından: Türkiye Cumhuriyetinde yürürlükte olan hukuka göre Türk Vatandaşı statüsündeki gerçek kişiler;
  - (ii) Birleşik Krallık açısından: Birleşik Krallıkta yürürlükte olan hukuka göre Birleşik Krallık vatandaşı statüsündeki gerçek kişiler;

- (d) “şirket” teriminin anlamı:
- (i) Türkiye Cumhuriyeti açısından: yürürlükte olan hukuka göre Türkiye Cumhuriyetinin herhangi bir yerinde kurulmuş veya teşkil edilmiş kuruluşlar, şirketler ve iş ortaklıkları;
  - (ii) Birleşik Krallık açısından: Yürürlükte olan hukuka göre Birleşik Krallık’ın herhangi bir yerinde veya 12. madde hükümlerine göre bu anlaşmaya dahil edilmiş bölgelerde kurulmuş veya teşkil edilmiş kurumlar, şirketler ve iş ortaklıkları;
- (e) “ülke” teriminin anlamı:
- (i) Türkiye Cumhuriyeti açısından: Türkiye Cumhuriyeti ve uluslararası hukuka göre Türkiye Cumhuriyeti’nin egemenlik hak ve yetkilerini kullanabileceği sahillere bitişik deniz alanları;
  - (ii) Birleşik Krallık açısından: Büyük Britanya, Kuzey İrlanda ve 12. madde hükümlerine göre bu anlaşmaya dahil edilmiş bölgeler ile uluslararası hukuka göre egemenlik hak ve yetkilerinin kullanıldığı bitişik deniz alanları.

MADDE 2

Yatırımın Teşviki ve Korunması

(1) Akit taraflardan herbiri, diğer akit tarafın vatandaş ve şirketlerinin kendi ülkesinde yapacağı yatırımları teşvik edecek ve uygun koşullar sağlayacak ve kanun veya yönetmelikleri tarafından sağlanan yetkilere bağlı olarak her akit taraf diğer akit tarafın vatandaş ve şirketlerinin yatırımlarına izin verecektir.

(2) Akit taraflardan herbirinin vatandaş veya şirketlerine ait kabul edilmiş yatırımlara her zaman adil ve eşit muamele uygulanacak ve diğer akit tarafın ülkesinde tam bir koruma ve güvenlik sağlanacaktır. Akit taraflardan hiçbirisi, kendi ülkesinde diğer akit tarafın vatandaş veya şirketlerince yapılan yatırımlara, hiçbir şekilde, yatırımların idaresi, bakımı, kullanımı, faydalanılması, veya tasarrufuna ilişkin olarak makul olmayan veya ayrımcı hareketlerle zarar veremeyecektir.

Akit taraflardan herbiri, diğer tarafın vatandaş veya şirketlerince yapılan yatırımları dolayısıyla ortaya çıkacak tüm yükümlülükleri riayet edecektir.

MADDE 3

Milli Muamele ve En-Ziyade-Müsaadeye-Mazhar-Millet Hükümleri

(1) Akit tarafların hiçbirisi, kendi ülkesindeki diğer akit tarafın vatandaş veya şirketlerinin yatırım veya kazançlarına; kendi vatandaş veya şirketlerinin yatırım veya kazançlarına ya da üçüncü bir ülkenin vatandaş veya şirketlerinin yatırım veya kazançlarına uygulandığından daha az elverişli muamele uygulamayacaktır.

(2) Akit taraflardan hiçbirisi, kendi ülkesindeki diğer akit tarafın vatandaş veya şirketlerince yapılan yatırımların, idaresi, bakımı, kullanımı faydalanılması veya tasarrufuna, kendi vatandaş veya şirketlerinden ya da herhangi bir üçüncü ülkenin vatandaş veya şirketlerinden daha az elverişli muamele uygulayamaz.

MADDE 4

Kayıpların Tazmini

Bir Akit Taraf vatandaş veya şirketlerinin, diğer Akit Taraf ülkesinde bulunan yatırımlarının savaş veya diğer silahlı çatışma, olağanüstü hal, ayaklanma, ihtilal veya isyan sonucu zarara uğraması durumunda, ikinci Akit Taraf kayıpları karşılamak için zararı ödemek, tazmin etmek ve eski hale iadeyi de kapsayan önlemlerden kendi vatandaş veya şirketlerine ya da herhangi bir üçüncü ülke vatandaş veya şirketlerine sağlanandan daha az elverişli olmamak koşulu ile, bunlardan yatırımcı için en elverişli olanını sağlayacaktır. Hasıl olan ödemeler serbestçe transfer edilebilecektir.

MADDE 5

Kamulaştırma

(1) Akit taraflardan herhangi birinin vatandaş veya şirketlerince yapılan yatırımlar diğer akit tarafça dahili ihtiyacından doğan kamu yararı amacı ile yapılacak ve ayırım gözetmeyecek şekilde ve yeterli ve etkin tazminatın zamanında ödendiği haller dışında, dolaylı veya doğrudan doğruya millileştirilemeyecek veya kamulaştınlamayacak ya da millileştirilme veya kamulaştırılmaya (bundan böyle "kamulaştırma" olarak bahsi geçecek) eşit etkide bulan işlemlere tabi tutulmayacaktır. Tazminat hangisi daha önce gerçekteşirse, kamulaştırmanın başladığı veya ilan edildiği tarihteki yatırımın gerçekte değerine tekabül edecek ve ödeme tarihine kadar geçen süre için normal orandaki faizi de kapsayacaktır. Tazminat gecikmeksizin yerine getirilecek, nakte çevrilebilecek ve serbestçe transfer edilebilecektir. Yatırımın tümünün veya bir kısmının kamulaştırıldığını iddia eden bir Tarafın vatandaşı veya şirketi, kamulaştırmayı yapan Akit Tarafın kanunlarına göre, karşı Tarafın ilgili kanuni veya bağımsız idari makamlarına müracaat ederek, sözkonusu kamulaştırma ve yatırımın değerlendirilmesinin bu paragrafta yeralan prensiplere uygunluğunun gecikmeksizin gözden geçirilmesini talep etme hakkına sahip olacaktır.

(2) Akit taraflardan herbiri, kendi ülkesindeki mer'i kanunlarına hukuk hükümlerine göre şirketleşmiş veya kurulmuş bir şirkete diğer Akit tarafın yatırımcısı ortak olduğu ve bu yatırım kamulaştırıldığı takdirde, mevzuatının ya, (i) bu maddenin (1) paragrafındaki hükümlere göre şirketin zararının tazmin edilmesini, veya (ii) diğer akit tarafın yatırımcısının doğrudan tazmin edilmesini sağlaması gerekmektedir, ancak bu 2. paragraf, hiçbir şekilde Akit Tarafın mevzuatının, yukarıda sözü edilen (i) ve (ii). bentlerin her ikisini birden sağlaması gerektiği anlamına gelmemektedir.

MADDE 6

Yatırım ve Hasılatların Geri Transferi

(1) Akit Taraflardan herbiri, yatırımlarla ilgili olarak, diğer Akit Taraf vatandaş veya şirketlerine, yatırımlarını ve hasılatlarını serbestçe transfer etmelerini garanti ederler, ancak bu konuda her Akit Tarafın istisnai ödemeler dengesi güçlükleri nedeniyle sınırlı bir süre için mevzuatının verdiği yetkileri adil ve iyiniyetle kullanma hakkı saklıdır. Bu tür yetkiler, kar payı, faiz, royalti veya ücretlerin transferine engel olacak şekilde kullanılmayacak; yatırımlar ve diğer şekildeki hasılatlar için ise, transfer üç yıldan uzun olmamak koşulu ile birkaç yıla dağıtılabilecektir.

(2) Döviz transferi, sermaye olarak gelen konvertbil döviz cinsinden veya ilgili akit taraf ve yatırımcı arasında mutabakata varılan herhangi bir konvertbil döviz cinsinden geçikmeksizin yapılacaktır. Transferler, yürürlükteki kambiyo mevzuatına uygun olarak, transfer tarihinde uygulanan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE 7

İstisnalar

Bu anlaşmanın bir akit tarafının veya üçüncü bir ülkenin vatandaş veya şirketlerine yapılandırılan daha az elverişli muamele yapılmamasına dair hükümleri, bir akit tarafının, aşağıdaki sebeplerden ötürü, diğer tarafın vatandaş veya şirketlerini herhangi bir muamele, tercih veya imtiyazdan yararlandırması zorunda olduğu şekilde yorumlanamaz.

- (a) Akit taraflardan herhangi birinin mevcut veya gelecekte oluşacak gümrük birliği veya benzer uluslararası anlaşmalara taraf olması, veya.
- (b) Bütünüyle veya esas itibariyle vergilendirmeye ilgili bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ya da yerel mevzuat.

MADDE 8

Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümünde Başvurulacak Uluslararası Merkez

(1) Bu maddenin amacına uygun olarak, bir hukuki uyuşmazlık aşağıdaki uyuşmazlık konularını kapsar.

- (a) bir akit tarafın yabancı yatırımlarla ilgili makamının, diğer akit tarafın vatandaş veya şirketine sağladığı herhangi bir yatırım müsaadesinin uygulanması veya yorumlanması, veya;
- (b) bir Akit Tarafın yabancı yatırımlarla ilgili makamı ile diğer Akit Tarafın bir vatandaş veya şirketi arasındaki herhangi bir yatırım anlaşmasının yorumlanması ya da uygulanması; veya
- (c) bir yatırım ile ilgili olarak ve işbu anlaşma ile verilen veya yaratılan herhangi bir hakkın ihlalinin iddia edilmesi.

(2) Herbir Akit Taraf, bir Akit Tarafın ülkesindeki bir yatırım hususunda diğer Akit Tarafın vatandaş veya şirketiyle ilk Akit Taraf arasında bir hukuki uyuşmazlık ortaya çıktığında, 18 Mart 1965 tarihinde Washington'da imzaya açılan Devletler ile Başka Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümüne İlişkin Konvansiyon çerçevesinde hakem marifetiyle çözümlenmesi için Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarını Çözüm Merkezine (bundan böyle "merkez" olarak anılacak) başvurmaya, burada muvafakat gösterir. Bir Akit Tarafın ülkesinde yürürlükte olan mevzuata göre kurulmuş veya şirketleşmiş ve böyle bir uyuşmazlık doğmadan önce, hisselerinin çoğunluğu diğer Akit Tarafın vatandaş veya şirketlerince sahip olunmuş bir şirket, Konvansiyonun amaçlarına uygun olarak Konvansiyonun 25(2)(b) maddesine göre diğer Akit Tarafın şirketi olarak nitelendirilecektir. Eğer böyle bir uyuşmazlık doğar ve bir yıl içinde mahalli çarelerle taraflar arasında anlaşma sağlanamazsa, ve eğer durumdan etkilenen vatandaş veya şirket uyuşmazlıkların Konvansiyona göre hakem marifetiyle çözümlenmesini sağlamak için Merkez'e başvurmaya yazılı olarak rıza göstermişse, Konvansiyonun 28 ve 36. maddelerine göre Merkezin Genel Sekreterine münaveleleri başlatmak üzere taraflardan herhangi biri talepte bulunabilir. Uyuşmazlığa taraf olan Akit Taraf, diğer Tarafın vatandaş veya şirketi bir sigorta kontratına uygun olarak kayıplarının tümü veya bir kısmı için bir tazminat aldığı

takdirde, hakem kararı ile ilgili muamelelerin veya uygulamaların hiçbir döneminde bir itirazda bulunamayacaktır.

(3) Akit Taraflardan hiçbiri Merkeze intikal etmiş bir uyuşmazlıkla ilgili olarak aşağıdaki haller dışında diplomatik yolları kullanmayacaktır.

- (a) Merkezin Genel Sekreteri veya merkez tarafından oluşturulmuş tahkim mahkemesi, uyuşmazlığın Merkezin yargulama yetkisi içinde olmadığına karar verirse, veya
- (b) Diğer Akit Taraf, tahkim mahkemesi tarafından verilen bir karara bağlı kalmaz veya uymazsa.

MADDE 9

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıklar

(1) Akit Taraflar arasındaki bu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili uyuşmazlıklar, eğer mümkünse doğrudan ve anlamlı diplomatik görüşmeler yoluyla çözülecektir.

(2) Eger Akit Taraflar arasındaki bir uyuşmazlık bu yolla çözümlenemezse, herhangi bir Akit Tarafın talebine uygun olarak tahkim mahkemesine başvurulacaktır.

(3) Böyle bir tahkim mahkemesi her münferit olay için şu şekilde oluşturulacaktır. Tahkim için müracaat edilmesinden sonraki iki ay içinde, her bir Akit Taraf mahkemenin bir üyesini seçecektir. Bu iki üye, üçüncü bir ülkenin bir vatandaşını seçecekler ve bu kişi her iki Akit Tarafın rızası ile mahkeme başkanı olarak atanacaktır. Başkan, diğer iki üyenin atanmasından sonraki iki ay içinde atanacaktır.

(4) Eger bu maddenin 3. paragrafında belirtilen süre içinde gerekli atamalar yapılamamışsa, Akit Taraflardan herhangi biri, başka türlü bir anlaşma mevcut değilse, gerekli atamaları yapmasını Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edebilir. Eger Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise veya sözkonusu görevi herhangi bir nedenle yerine getiremiyorsa, gerekli atamaları yapmaya Başkan yardımcısı davet edilir. Eger Başkan yardımcısı da herhangi bir Akit tarafın vatandaşı ise veya sözkonusu görevi yerine getirmesine mani bir durum varsa Uluslararası Adalet Divanı'nın, her iki akit tarafın vatandaşı olmayan en kıdemli üyesi gerekli atamaları yapmak üzere davet edilecektir.

(5) Tahkim mahkemesi kararlarını oy çokluğu ile alacaktır. Bu tür karar her iki Akit Taraf için bağlayıcı olacaktır. Her Akit Taraf mahkemedeki kendi üyesinin ve mahkemede temsil edilmesi ile ilgili masrafları karşılayacak; Mahkeme Başkanının masrafı ve diğer masraflar Akit Taraflar arasında eşit olarak paylaşılacaktır. Ancak mahkeme, Akit Taraflardan birinin daha yüksek bir oranı ödemesi yönünde resen karar verebilir ve bu karar her iki Akit Taraf için bağlayıcı olacaktır. Mahkeme, davaya bakma usulünü kendisi tesbit eder.

MADDE 10

Halefiyet

(1) Bir Akit Tarafın ülkesinde, diğer Akit Tarafın vatandaşı veya şirketinin yaptığı yatırım, ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigortalanmışsa ve bu yatırımla

ilgili olarak sigortacı bir tazminat ödemişse birinci Akit Taraf, tazmin edilen vatandaş veya şirketin bütün hak ve taleplerinin kanuni veya hukuki bir muamele ile sigortalayana devredilmesini kabul edecektir.

(2) Sigortalayan halefiyet dolayısıyla, tazminat ödenen vatandaş veya şirketle aynı ölçüde tüm haklarını kullanmaya ve davaları yürütmeye yetkili olacak ve her şart altında bu haklar ve alacaklar konusunda aynı muameleye tabi tutulmaya ve sözkonusu vatandaş veya şirketin bu anlaşmaya göre yatırım ve onun gelirleriyle ilgili olarak yetkili olduğu konularda ödemeleri almaya aynı şekilde yetkili olacaktır.

(3) Kazanılmış hak ve alacaklara uygun olarak sigortacının aldığı ödemeler yatırımın yapıldığı ülkedeki gerçekleşmiş harcamalarını karşılamak için sigortacı tarafından serbestçe kullanılabilir.

MADDE 11

Ulusal veya Uluslararası Hukuk

Bir Akit Tarafın ülkesindeki diğer Akit Tarafın yatırımcısına ulusal veya uluslararası hukuka uygun olarak sağlanan haklar veya kazançlar bu anlaşma nedeniyle zarara uğratılmaz.

MADDE 12

Ülkesel Genişletme

Bu Anlaşmanın onaylanması sırasında veya daha sonra, bu Anlaşmanın maddeleri, Akit Taraflar arasında nota teatisi ile kabul edilebileceği üzere Birleşik Krallık Hükümetinin uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu ülkeleri de kapsayacak şekilde genişletilebilir.

MADDE 13

Yürürlüğe Giriş

Bu Anlaşma, onaylanması ve onay belgelerinin karşılıklı teatisi ile yürürlüğe girecektir.

MADDE 14

Yürürlük Süresi ve Sona Erme

Bu anlaşma 10 yıllık bir süre için yürürlükte kalacaktır. Ondan sonra ise, Akit Taraflardan herhangi birinin diğerine yazılı olarak sona erdiğini bildirdikten oniki ay sonraya kadar yürürlükte kalmaya devam edecektir. Anlaşmanın yürürlükte olduğu süre içinde yapılan yatırımlar açısından, Anlaşma maddeleri bu yatırımlar için sürenin sona ermesinden itibaren 15 yıl süre ile uygulanmaya devam edecek ve bundan sonra da uluslararası genel hukuk hükümlerine göre uygulamada zarar görmeleri engellenecektir.

Bu anlaşma, Hükümetlerince tam olarak yetkilendirilmiş ve aşağıda imzaları bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

İngilizce ve Türkçe dillerinde bütün metinler aynı derecede geçerli olmak üzere, ikişer metin halinde Londra'da 15 Mart 1991 de aktedilmiştir.

Büyük Britanya
ve Kuzey İrlanda Birleşik
Krallığı Hükümeti adına:

CAITHNESS

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına:

TIGREL

[TRADUCTION — TRANSLATION]

ACCORD¹ ENTRE LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME-UNI DE GRANDE-BRETAGNE ET D'IRLANDE DU NORD ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE TURQUE RELATIF À LA PROMOTION ET À LA PROTECTION DES INVESTISSEMENTS

Le Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord et le Gouvernement de la République turque,

Désirant créer des conditions favorables au développement des investissements de ressortissants et de sociétés d'un des deux Etats sur le territoire de l'autre Etat,

Reconnaissant que la promotion et la protection réciproque de ces investissements par voie d'accord international contribueront à stimuler l'initiative entrepreneuriale individuelle dans ce domaine et augmenteront la prospérité dans les deux Etats,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

DÉFINITIONS

Aux fins du présent Accord :

a) L'expression « investissement » s'entend des avoirs de toute nature et en particulier — mais non limitativement :

- i) Des biens meubles et immeubles et de tous autres droits liés à la propriété tels qu'hypothèques, nantissements ou gages;
- ii) Des parts et actions et bons d'une société et de toute autre forme de participation à une société;
- iii) Des créances pécuniaires ou portant sur des prestations contractuelles de toute nature liées à des investissements à valeur financière;
- iv) Des droits de propriété industrielle et intellectuelle, des procédés techniques, des savoir-faire et de la survaleur incorporelle (« goodwill »);
- v) Des concessions entrepreneuriales accordées par la loi ou par contrat, y compris concessions de prospection, de culture, d'extraction ou d'exploitation de ressources naturelles.

La modification du mode d'investissement des avoirs n'affecte pas leur caractère d'investissement, et l'expression « investissement » couvre tous les investissements, qu'ils aient été effectués avant ou après la date de l'entrée en vigueur du présent Accord;

¹ Entré en vigueur le 22 octobre 1996 par l'échange des instruments de ratification, conformément à l'article 13.

b) L'expression « revenu » s'entend des produits d'un investissement et couvre les bénéfices, intérêts, gains en capital, dividendes, redevances et honoraires;

c) L'expression « ressortissant » s'entend :

- i) Par rapport à la République turque, des personnes physiques qui tiennent le statut de ressortissant turc du droit en vigueur en République turque;
- ii) Par rapport au Royaume-Uni, des personnes physiques qui tiennent le statut de ressortissant du Royaume-Uni du droit en vigueur au Royaume-Uni;

d) L'expression « société » s'entend :

- i) Par rapport à la République turque, des sociétés, firmes et associations entrepreneuriales spécifiquement constituées, ou bien formées, conformément au droit en vigueur en République turque;
- ii) Par rapport au Royaume-Uni, des sociétés, firmes et associations entrepreneuriales spécifiquement constituées ou bien formées en vertu du droit en vigueur dans une quelconque partie du Royaume-Uni ou dans un quelconque territoire auquel l'application du présent Accord est étendue conformément aux dispositions de son article 12;

e) L'expression « territoire » s'entend :

- i) Par rapport à la République turque, de la République turque et des zones maritimes adjacentes à sa côte dans la mesure où la République turque peut exercer des droits souverains ou une juridiction dans ces zones en conformité avec le droit international;
- ii) Par rapport au Royaume-Uni, de la Grande-Bretagne et de l'Irlande du Nord et de tout territoire auquel l'application du présent Accord est étendue conformément aux dispositions de l'article 12, avec les zones maritimes adjacentes dans la mesure où il y est exercé des droits souverains ou une juridiction en conformité avec le droit international.

Article 2

PROMOTION ET PROTECTION DES INVESTISSEMENTS

1) Chaque Partie contractante encourage les ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante à effectuer des investissements sur son territoire et crée des conditions favorables à cet effet et, sous réserve de son droit d'exercer les pouvoirs que lui confèrent sa législation ou sa réglementation, admet ces investissements de ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante.

2) Les investissements ainsi admis des ressortissants ou sociétés de chaque Partie contractante bénéficient en tout temps d'un traitement juste et équitable et jouissent d'une protection et d'une sécurité entières sur le territoire de l'autre Partie contractante. Aucune Partie contractante n'entrave, de quelque façon que ce soit, par des mesures arbitraires ou discriminatoires, la gestion, le maintien, l'usage, la jouissance ou la disposition des investissements effectués sur son territoire par des ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante. Chaque Partie contractante observe toute obligation qu'elle a pu assumer au regard des investissements de ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante.

*Article 3*TRAITEMENT NATIONAL ET DISPOSITIONS RELATIVES À LA NATION
LA PLUS FAVORISÉE

1) Aucune Partie contractante ne soumet sur son territoire les investissements ou revenus des ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante à un traitement moins favorable que celui qu'elle accorde aux investissements ou revenus de ses propres ressortissants ou sociétés ou à ceux des ressortissants ou sociétés d'un quelconque Etat tiers.

2) Aucune Partie contractante ne soumet sur son territoire les ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante, s'agissant de la gestion, du maintien, de l'usage, de la jouissance ou de la disposition de leurs investissements, à un traitement moins favorable que celui qu'elle accorde à ses propres ressortissants ou sociétés ou aux ressortissants ou sociétés d'un quelconque Etat tiers.

Article 4

INDEMNISATION DES PERTES

Les ressortissants ou sociétés d'une Partie contractante dont les investissements sur le territoire de l'autre Partie contractante subissent des pertes du fait d'une guerre ou autre conflit armé, d'un état d'urgence nationale, d'une révolte, d'une insurrection nationale ou locale ou d'une émeute sur ledit territoire se voient accorder par ladite Partie contractante, pour ce qui est des mesures prises en relation avec ces pertes — notamment, restitution, indemnisation, compensation ou autre règlement —, un traitement non moins favorable que celui accordé par cette autre Partie contractante à ses propres ressortissants ou sociétés ou bien à ceux d'un quelconque Etat tiers, selon ce qui est le plus favorable à l'investisseur. Les paiements correspondants sont librement transférables.

Article 5

EXPROPRIATION

1) Les investissements de ressortissants ou sociétés d'une Partie contractante ne sont pas expropriés ou nationalisés, directement ou indirectement, ou soumis à des mesures d'effet équivalant à une nationalisation ou à une expropriation (ci-après : « expropriation ») sur le territoire de l'autre Partie contractante, sauf pour cause d'utilité publique liée aux nécessités internes de l'autre Partie contractante, sur une base non discriminatoire et avec la contrepartie d'une indemnisation prompte, adéquate et effective. L'indemnité équivaut à la valeur véritable de l'investissement exproprié au moment où la mesure d'expropriation est prise ou, le cas échéant, est connue, et elle comporte les intérêts au taux normal jusqu'à la date du paiement. L'indemnité est versée sans retard, elle est effectivement réalisable et elle est librement transférable. Un ressortissant ou une société qui font valoir que leur investissement a été exproprié en tout ou en partie sont fondés, en conformité avec le droit de la Partie contractante qui procède à l'expropriation, à obtenir une prompte révision par l'autorité judiciaire ou l'autorité administrative indépendante appropriées de l'autre Partie contractante en vue de décider si l'expropriation et

l'évaluation de leur investissement répondent aux principes établis dans le présent paragraphe.

2) Chaque Partie contractante fait en sorte que, pour les cas d'expropriation des investissements d'une société spécifiquement constituée, ou bien formée, conformément au droit en vigueur sur une quelconque partie de son propre territoire sur laquelle un investisseur de l'autre Partie contractante possède des parts, son droit prévoit i) ou bien que la société sera indemnisée conformément aux dispositions du paragraphe 1 du présent article, ii) ou bien que l'investisseur de l'autre Partie contractante sera indemnisé directement conformément à ces dispositions, étant toutefois entendu que le présent paragraphe 2 n'est en aucun cas interprété de manière à imposer au droit de la Partie contractante concernée l'obligation de prévoir les deux possibilités à la fois.

Article 6

RAPATRIEMENT DES INVESTISSEMENTS ET DES REVENUS

1) Chaque Partie contractante garantit aux ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante la faculté absolue de transférer leurs investissements et revenus, sous réserve du droit pour chaque Partie contractante qui connaîtrait des difficultés exceptionnelles de balance des paiements et pendant un temps limité d'exercer équitablement et de bonne foi les pouvoirs que lui confère sa législation. Ces pouvoirs ne doivent pas toutefois être utilisés pour gêner le transfert des bénéfices, intérêts, dividendes, redevances ou honoraires; en ce qui concerne les investissements et les revenus de toute nature, le transfert peut être étalé sur un aussi petit nombre d'années que possible, qui n'excédera pas trois ans.

2) Les transferts de devises doivent être effectués sans retard dans la monnaie convertible dans laquelle le capital a été originellement investi ou dans une quelconque autre monnaie convenue entre l'investisseur et la Partie contractante concernée. Les transferts se font au taux de change applicable à la date du transfert en vertu de la réglementation des changes en vigueur.

Article 7

EXCEPTIONS

Les dispositions du présent Accord relatives à l'octroi d'un traitement non moins favorable que celui accordé aux ressortissants ou sociétés de l'une ou l'autre Partie contractante ou d'un quelconque Etat tiers ne sont pas interprétées de manière à obliger une Partie contractante à accorder aux ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante un traitement, une préférence ou un privilège résultant :

a) D'une union douanière ou d'un accord international semblable, existants ou à venir, auxquels l'une ou l'autre Partie contractante participe ou viendrait à participer;

b) Ou bien d'un quelconque accord ou arrangement international, ou de quelques dispositions législatives, se rapportant entièrement ou principalement à l'imposition.

Article 8

RECOURS AU CENTRE INTERNATIONAL POUR LE RÈGLEMENT DES DIFFÉRENDS RELATIFS AUX INVESTISSEMENTS

1) Aux fins du présent article, un différend juridique est défini comme un différend qui implique :

a) L'interprétation ou l'application d'une autorisation d'investissement délivrée par l'autorité de la Partie contractante concernée chargée des investissements étrangers à un ressortissant ou une société de l'autre Partie contractante;

b) L'interprétation ou à l'application d'un accord d'investissement entre l'autorité d'une Partie contractante chargée des investissements étrangers et un tel ressortissant ou une telle société;

c) Ou bien une prétendue violation d'un droit conféré ou créé par le présent Accord au regard d'un investissement.

2) Chaque Partie contractante consent par le présent Accord à soumettre au Centre international pour le règlement des différends relatifs aux investissements (ci-après : le « Centre ») aux fins de règlement par arbitrage en vertu de la Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats, ouverte à la signature à Washington le 18 mars 1965¹, tout différend juridique survenant entre la Partie contractante concernée et un ressortissant ou une société de l'autre Partie contractante concernant un investissement de cette autre Partie contractante sur le territoire de la première. Une société spécifiquement constituée ou formée conformément au droit en vigueur sur le territoire d'une Partie contractante et dont la majorité des parts, avant que surgisse le différend, est détenue par des ressortissants ou sociétés de l'autre Partie contractante est, conformément à l'alinéa b du paragraphe 2 de l'article 25 de la Convention, traitée aux fins de cette dernière comme une société de l'autre Partie contractante. Si un différend surgit et un accord ne peut pas se faire dans le délai d'un an entre les parties au différend par la voie des recours locaux ou d'une autre manière, l'une ou l'autre partie peut, à condition que le ressortissant ou la société affectés consentent par écrit à la soumission du différend au Centre, pour règlement par arbitrage en vertu de la Convention, engager une procédure en adressant une demande à cet effet au Secrétaire général du Centre comme prévu aux articles 28 et 36 de la Convention. La Partie contractante qui est partie au différend s'abstient de faire valoir à titre d'objection, à un quelconque stade de la procédure ou de l'exécution d'une sentence, que le ressortissant ou la société qui est l'autre partie au différend a perçu en vertu d'un contrat d'assurance une indemnité correspondant à tout ou partie de ses pertes.

3) Aucune Partie contractante ne doit traiter par la voie diplomatique un différend renvoyé au Centre sauf :

a) Si le Secrétaire général du Centre, ou bien le tribunal arbitral constitué par le Centre, décide que le différend ne relève pas de la compétence du Centre.

b) Ou si l'autre Partie contractante manque à se soumettre ou à se conformer à une sentence rendue par un tribunal arbitral.

¹ Nations Unies, *Recueil des Traités*, vol. 575, p. 159.

Article 9

DIFFÉRENDS ENTRE PARTIES CONTRACTANTES

1) Les différends éventuels entre les Parties contractantes concernant l'interprétation ou l'application du présent Accord sont, dans la mesure du possible, réglés par voie de négociations diplomatiques directes et constructives.

2) A supposer qu'un différend entre les Parties contractantes ne puisse pas être réglé de cette manière, il est, sur demande de l'une ou l'autre Partie contractante, soumis à un tribunal arbitral.

3) Le tribunal arbitral est constitué au cas par cas de la manière suivante. Dans les deux mois à compter de la réception de la demande d'arbitrage, chaque Partie contractante nomme un membre du tribunal. Ces deux membres choisissent un ressortissant d'un Etat tiers qui, sur approbation des deux Parties contractantes, est nommé Président du tribunal. Le Président est nommé dans le délai de deux mois à compter de la date de la nomination des deux autres membres.

4) Si, dans les délais spécifiés au paragraphe 3 du présent article, il n'est pas procédé aux nominations nécessaires, l'une ou l'autre Partie contractante peut, faute d'un autre arrangement, inviter le Président de la Cour internationale de Justice à procéder aux nominations nécessaires. Au cas où le Président serait un ressortissant d'une Partie contractante ou s'il est empêché pour une autre raison de s'acquitter de cette fonction, le Vice-Président sera invité à procéder aux nominations. Si ce dernier lui-même est un ressortissant d'une Partie contractante ou s'il est empêché, le membre de la Cour venant immédiatement à sa suite dans l'ordre hiérarchique et qui n'est pas un ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante sera invité à procéder aux nominations requises.

5) Le tribunal arbitral prend ses décisions à la majorité des voix. La décision est obligatoire pour les deux Parties contractantes. Chaque Partie contractante prend à sa charge les frais de son propre membre du tribunal et de sa représentation dans la procédure arbitrale; les frais du Président et les autres frais sont pris en charge à parts égales par les Parties contractantes. Le tribunal peut toutefois ordonner dans sa décision qu'une proportion supérieure des frais soit prise en charge par l'une des deux Parties contractantes, et cette sentence est obligatoire pour les deux Parties contractantes. Le tribunal arrête sa propre procédure.

Article 10

SUBROGATION

1) Lorsqu'un investissement effectué sur le territoire d'une Partie contractante par un ressortissant ou une société de l'autre Partie contractante est assuré contre des risques non commerciaux en vertu d'un régime établi par la loi et qu'un paiement est fait par un assureur au titre d'une indemnité accordée à l'égard de cet investissement, la première Partie contractante reconnaît la cession à l'assureur par voie de disposition légale ou d'acte juridique de tous les droits et prétentions du ressortissant ou de la société indemnisés.

2) L'assureur est fondé à exercer tous ces droits et faire valoir toutes ces prétentions, en vertu de la subrogation, dans la même mesure que le ressortissant ou la société indemnisés et il est d'autre part fondé, en toutes circonstances, à bénéficier du même traitement en ce qui concerne ces droits et prétentions et tous paiements y afférents que celui auquel ont droit le ressortissant ou la société indemnisés en vertu du présent Accord s'agissant de l'investissement considérés et des revenus correspondants.

3) L'assureur dispose librement, en vue de couvrir toutes dépenses encourues sur le territoire de la seconde Partie contractante où se trouve l'investissement, de tous paiements qu'il perçoit en vertu des droits et prétentions acquis.

Article 11

DROIT NATIONAL OU INTERNATIONAL

Aucune disposition du présent Accord ne préjudicie aux droits et avantages qui, en vertu du droit national ou international, peuvent revenir à un investisseur d'une Partie contractante sur le territoire de l'autre Partie contractante.

Article 12

APPLICATION TERRITORIALE

Au moment de la ratification du présent Accord, ou à tout moment par la suite, ses dispositions peuvent être rendues applicables, ainsi qu'il pourra en être convenu entre les Parties contractantes par échange de notes, aux territoires dont les relations internationales relèvent de la responsabilité du Gouvernement du Royaume-Uni.

Article 13

ENTRÉE EN VIGUEUR

Le présent Accord sera ratifié et entrera en vigueur à la date de l'échange des instruments de ratification.

Article 14

DURÉE ET CESSATION

Le présent Accord restera en vigueur pour une période de dix ans. Par la suite, il continuera d'être en vigueur jusqu'à l'expiration de douze mois à compter de la date à laquelle une Partie contractante notifie par écrit son abrogation à l'autre Partie contractante. Il est entendu que, s'agissant des investissements effectués pendant que le présent Accord est en vigueur, ses dispositions continueront d'avoir effet pendant une période de quinze ans après la date de sa cessation et sans préjudice de l'application ultérieure des règles du droit international général.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment autorisés à cet effet par leurs gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

FAIT à Londres le 15 mars 1991, en double original en langues anglaise et turque, les deux textes faisant également foi.

Pour le Gouvernement
du Royaume-Uni de Grande-Bretagne
et d'Irlande du Nord :

CAITHNESS

Pour le Gouvernement
de la République turque :

TIGREL
